

ז:

שבועת הדיינין פרק ששי שבועות

מסורת הש"ס

עין משפט
גר מצוה

לא א מ"י פ"ג מה"ל
טוען הל' י"ז פ"ג ע"פ
נה טוען ח"מ י"ז פ"ג
פ"ג ד'
ל"ב ב מ"י פ"ג מה"ל
טוען ש"ס פ"ג מה"ל
כ"ד מ"י פ"ג מה"ל
פ"ג ט"ז ט"ז
ח"מ פ"ג מה"ל
מ"א ה מ"י פ"ג מה"ל
ה"ל פ"ג מה"ל
טוען ח"מ י"ז פ"ג מה"ל
פ"ג ד'
כ"ב מ"י פ"ג מה"ל
ו"ה מה"ל
ה"ל פ"ג מה"ל
ח"מ פ"ג מה"ל

רבינו הגאון

באחד מהן או שהורה
במקצת קרקעות פטור
הורה במקצת כלים חייב
טעמא דכלים וקרקעות.
דקרקע לאו כח שבעה
היא. אה כלים וכלים
דומיא דכלים וקרקעות
חייב. והדיון לה ואסיקנא
לה ופאי קמ"ל וזקקין
בזניא בחבלת מסכת
קרקעות. ואמרין הא
בטענה כלים וקרקעות
עיקר. וקמ"ל בחדושי
אב גררא נכסא וזנא
זקקין. ר' חייא בר אבא
א"ר יוחנן טענא חסין
ושעורין והורה לו באחד
מהן פטור. איתיביה ר'
אבא בר ממל טענא שור
והורה לו כשה פטור.
טענא שור ושה חזבור
והורה לו באחד מהן
חייב. ודחה ר' רבן
גמליאל. ואקשינן
עליה אי רבן גמליאל
אפילו טענא בשור והורה
לו כשה לחייב. אמאי
נתיב גררא נכסא ומימי
ההוא בני אדםון היא
החלומר ערוך הוא בפי
ר' יוחנן אדון חייב
מפורשין בסוף מחברוב
בטענה חזר כ"ד פ"ג
והורה לו בקנקים ארסון
אמר והוא הורה מסין
הטענה ישבע יש לומר
הוא ה"ה שיעור הוא חייב
דאמר משפיה דר' יוחנן
הא בני אדםון היא
להעמיד דבריה הוא דאמר
הכי ולא מסבין עליה
נ"ד יצחק פ"ג עליה.
אמר בר ע"ז אמר שמואל
טענא אמר וקמ"ל והורה
לו כשעורין אם כמערים
לקדים והורה עד שלא
יטען עליו חייב. ויצחק
במחברין פטור. מירוש
ב"נ כ"ג ונתבטח איני
טוען וטענה בו שעורין.
ועד אמר טענא שני
מחברין והורה לו באחד
מהן חייב לך יצאו כלים
למה שהן. ומסתברא
כשמואל דהא ר' יצחק
אמר וכן אמר ר' יוחנן.
ורב פפא דהוא תריא
אמר חזר ט"ז דכפ"ה
טענא שתי כסף וקיימא
לן כותיה דרב כהנא.
ואמר חזר כשמואל טענא
חטין ושעורין והורה לו
באחד מהן חייב וקיימא
לן כותיה. הא דרבי
הייא ואמר תלמוד
ערוך כפי ר' יוחנן אה
מ"ה אדון היא. ר' יוחנן
הוא דאמר הכי להעמיד
דבריו ולא מסבין עליה.
וכי כ"ד הא נזנא שניא
היה ולא דתי הלכנא
פשוטא בשניא: מתניתא
מנה לי כ"ד אין לך
בידי כלום פטור. אמר
רב נחמן ומשביעין אתו
שבועת היסח. מאי טעמא
(ה) אילן ג'ל שמעון.

הורה במקצת קרקע פטור. אלטריך ללא מימא טעמא דפטור
כרישא משום דהוי טעמא והורה לו כשעורין:
לימוד ערוך הוא בפ"ג ר"ב יוחנן הא בני אדםון היא. מימא
ד' מימא בר אבא גופיה מוקי מילתא דלדמון כותמיה כפ'
כחלא דכמותות פטור. אלטריך בר אבא גופיה מוקי
לדמון יש בלשון הזה לשון קנקים
ומינו דמשמע אלקנקים משמע נמי
ענין מהמא גלגול וי"ל דמשום
בלשון הזה לשון קנקים הא יש בלשון
שהורה במקצת קנקים ואפי"ה פטרי
רענן משום דלא תקשי ליה ממילמיהו
רענן כדקאמר מעיקרא טעמא דלון
לשון קנקים הא יש בלשון
הזה לשון קנקים חייב אבל לדמון
לעולם מחייב אפי"ה הורה בכל הקנקים
ודכחמי פליגי בטענה חטין ושעורין
והורה לו באחד מהן ויש בלשון הזה
לשון קנקים ודיק לו מללא קמני
במתניתין פלוגמיהו בחטין ושעורין
או כשור ושה ונקט כדי (ו) יין וכדי שמן
שטענא פליגי ניש בלשון הזה לשון
קנקים וטעמא דמ"ה הורה לו כשה חייב
א"ה דכרי אדמון ואי דוקא בטענא חטין
ושעורין והורה לו באחד מהן פליגי
מאי רואה חייב א"ה דכרי אדמון הא
אל"ה בטענא חטין והורה לו כשעורין
מחייב ופליגי נמי בטענא חטין ושעורין
והורה לו באחד מהן דאי ניש בלשון
הזה לשון קנקים דוקא פליגי הוי
ללא בטענא חטין והורה לו כשעורין
נמתינן והורה לו מקצת קנקים
אלא נקט בקנקים דמשמע כוליהו
ולא מוקי לה נמקצת קנקים אלא
משום רענן ללא משמע מילמיהו
ללא בטענא חטין ושעורין
כנה"ג וה"ק אין ההודאה ממין הטענה
ל"ה יוחנן אדון חייב
פטרי דהא אפי"ה יש בלשון הזה לשון
קנקים נמי פטור אלא אפילו הורה
במקצת קנקים נמי פטור דלון בלשון
הזה לשון קנקים:
והדא בשמואל. וכן הלכה ואע"ג
דקיי"ל כרבי יוחנן לגבי
שמואל מלא דלרבי יוחנן נמי חייב
אל"ה דהא אמרנו ועוד דקיי"ל כ"ד
נחמן כרבי ועוד דר"ב פפא דהוי
כחלא כפ"ה ליה כשמואל וכן פרי"ח
בשמעון וכן עיקר ולא כמו שפסק
ר"מ בכתובות (דף קח:) כרבי חייא
בר אבא:
אדרבה אין אדם מעיו בו. ואפי"ה
דלמ"ה בפירקין" משני
מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה
ישען חזקה אין אלס מען כו' וי"ל
אע"ג דכופר הכל נמי משתמט מ"מ
אין לו כל כן פנים לכפור הכל כמו
לכפור במקצת וליכא מיעוץ:
אשתמוטי הוא דקפשתמוטי.
מימא דכפ"ק דכ"מ
(דף ו) וס) דייק אלא הא דלמ"ה רב
נחמן משביעין אותו שבעה היסח
(דרכנן) נימא מנא דתשיד אממונא
תשיד נמי אשבעתא דמאי לא משני
לדאשתמוטי קא משתמט כדמשני
התם דלעיל וי"ל משום דפריך כדני
הן פירכי טובא וכו' הא דמני כדני
חייא כו' ללא מנא לטעי הוי:
בפקדון סביל לעדות. כפק
קמא (ו) דכ"מ (דף ה):
מוקי לה דנקיט ליה ינמלוה אפילו נקיט ליה כדמיה
זווי כשר דמלוה להולאה ניתנה והוא שמא דריך לעמות:
ומאן

הורה במקצת קרקעות פטור. שאין נשבעין על הקרקעות כליפנין לקמן
כפירקין (דף מח:) ואף הודאה חיה מימיה לדי שבעה: הורה במקצת
כלים חייב. שבעה אף על הקרקעות ע"י גלגול שבעה מקצת כלים:
הא כלים וכלים דומיא דכלים וקרקעות. כלומר משני מימין והורה באחד
וכפר באחד חייב: וזקקין. הכלים וזקקין
אח הקרקעות לשבעה: סינא.
במסקת קרושין (ו) וכן נכסים שאין להם
אחריות וזקקין אח הנכסים שיש להן
אחריות לשבע עליהן: הכה עיקר.
דכולה מסכת בהלכות שבעה: והסיא.
דקרושין: אבג גררא נכסה. אידי
דחנא התם נכסים שאין להם אחריות
נקנין עס נכסים שיש להם אחריות
ככסף בלא משיכה מני כהדייהו שאף
הס וזקקין אח הנכסים שיש להם
אחריות לשבעה: לדמון היא. דכני
הודאה ממין הטענה ומימו הכה
דטענא שניס והורה לו באחד מהס
חייב והא דלדמון כמתנ"י היא מימו
הכא כמסקת שבעה לא מפרשין
בגמרא דמאי פליגי אלא כפרק כהרס
דכתובות (דף קח:) מפרשין לו דכהני
פליגי: טענא חטין וקדס והורה
הכלים שאין הודאה
קרקעות מימיה לדי
שבעה. שאין דין נכסים
במקצת כלים. וקמ"ל
הורה כלים. דאיהו
הודאה וכפריה בלא
קרקעות. חייבי. לשבע אף
על הקרקעות על ידי גלגול
הכלים וקמ"ל. וקמ"ל
שבעה. דלפנין לה כפ"ק
דקרושין (מ) מקראי
והורה וזקקין. גורמין
הקרקעות לשבע ע"י
גלגול (כ"ד ד' פ) היא
זקקין חסדים קאי שאין
להם אחריות. ולא אמרין ללא
להתחייב עליהם ככל שהן דהוי ליה
למכב (שמות כג) כי יתן איש אל
רעהו כספים לשמור ואלא אמינא
מה כספים שניס ודבר חשוב אף לה
שניס ודבר חשוב אלא ככז כלים
לומר דהוי דבר חשוב ולא צענין
שווייהן שמי כסף: וכפר כפרוטה
פטור. כדמפרש ואזיל כרב דלמ"ה
כפירה שמי כסף צענין: כפר ככלים.
ואפילו כל דהו כדלמירין לך ילאו
כלים למה שהן ואי משום הודאה
ממין אלס הכפירה כהא כפירה ליה
כשמואל דלמ"ה טענא בחטין ושעורין
והורה לו באחד מהן חייב: היסס.
לשון שומא שמו חסין עליו שבעה
כמו (שמואל א י"ג) א"ה הן הסיקן כי:
אין אדם מעיו עניו (כ'): סדע.
דלמירין אשתמוטי אשתמוטי: הכופר
הוא אלא אשתמוטי קמשמע ליה
כשר לעדות ולא אמרין חשיד אממונא
הוא אלא אשתמוטי קמשמע ליה
עכשיו כדו כמה לפרוע: כפקדון
פטור לעדות. ואפילו לא נשבע
דמשעה וכפר איחשיד ליה אממונא
וככ"מ כפ"ק (דף ה): מוקימ"ה ליה
כדלמ"ה סהדי דהיה עשאה הוי כדמיה
דליכא למימר לירסם ליה ומשתמט עד
כדמיס ומשכח ליה: ספני אסיפא. להא
כרז נחמן: כ"ש אסיפא. דהא אורי
ליה עליו ואיכא כרזא דממונא:
שבעה

ב"מ ד: ק: קדושין טו.
(ב) וכתובות טח: א) (א) שבת
נב. וי"ג (ד) ד"ס חסין חסין.
כ"ל כ"ל (ד) ודמס לחסין.
(א) כ"מ ה. ו. (א) כ"ק ק:
כ"מ ה. (א) וקדושין טח.
(ח) וכתובות טח.
(ט) וכתובות י"ג. (א) (א) (א) (א)
מכ"ל: (ט) וי"ג חסין חסין
כתובות טח. וחוס' כתיבין נב:
ד"ה מפני מה וי"ג:

הגהות הב"ח
(א) חוס' ד"ה לומר וכו'
ונקט כ"ד שכן משמע פ"ל
וחי' כ"ד י"ן נחמן:
(ב) ד"ה בפקדון וכו'
בפק' דכ"ה. כ"ד ע'
כ"ק דף ק"ב ע"ב כפ"ה
ללא משמע הכי כמ"ה
החוס' כאן:

מוסף רש"י
הורה במקצת קרקעות
פטור משבעה דלא חייב
לא על הקרקעות ולא על
הכלים. שאין הודאה
קרקעות מימיה לדי
שבעה. שאין דין נכסים
במקצת כלים. וקמ"ל
הורה כלים. דאיהו
הודאה וכפריה בלא
קרקעות. חייבי. לשבע אף
על הקרקעות על ידי גלגול
הכלים וקמ"ל. וקמ"ל
שבעה. דלפנין לה כפ"ק
דקרושין (מ) מקראי
והורה וזקקין. גורמין
הקרקעות לשבע ע"י
גלגול (כ"ד ד' פ) היא
זקקין חסדים קאי שאין
להם אחריות. ולא אמרין ללא
להתחייב עליהם ככל שהן דהוי ליה
למכב (שמות כג) כי יתן איש אל
רעהו כספים לשמור ואלא אמינא
מה כספים שניס ודבר חשוב אף לה
שניס ודבר חשוב אלא ככז כלים
לומר דהוי דבר חשוב ולא צענין
שווייהן שמי כסף: וכפר כפרוטה
פטור. כדמפרש ואזיל כרב דלמ"ה
כפירה שמי כסף צענין: כפר ככלים.
ואפילו כל דהו כדלמירין לך ילאו
כלים למה שהן ואי משום הודאה
ממין אלס הכפירה כהא כפירה ליה
כשמואל דלמ"ה טענא בחטין ושעורין
והורה לו באחד מהן חייב: היסס.
לשון שומא שמו חסין עליו שבעה
כמו (שמואל א י"ג) א"ה הן הסיקן כי:
אין אדם מעיו עניו (כ'): סדע.
דלמירין אשתמוטי אשתמוטי: הכופר
הוא אלא אשתמוטי קמשמע ליה
כשר לעדות ולא אמרין חשיד אממונא
הוא אלא אשתמוטי קמשמע ליה
עכשיו כדו כמה לפרוע: כפקדון
פטור לעדות. ואפילו לא נשבע
דמשעה וכפר איחשיד ליה אממונא
וככ"מ כפ"ק (דף ה): מוקימ"ה ליה
כדלמ"ה סהדי דהיה עשאה הוי כדמיה
דליכא למימר לירסם ליה ומשתמט עד
כדמיס ומשכח ליה: ספני אסיפא. להא
כרז נחמן: כ"ש אסיפא. דהא אורי
ליה עליו ואיכא כרזא דממונא:
שבעה

רבינו הגאון (המשך)
חזקה אין אדם תובע אלא
אם כן יש לו. אדרבה כ"ד
עד הכופר במלוה כשר
בעדות. בפקדון פטור
לעדות. רב תובע אתני
להא דרב נחמן אסיפא
מנה לי כ"ד אין לך
בידי א"ל הן
לכמה א"ל נתנו לי הן
נתנו לך פטור. אמר ר' לך
בידי חייב. מאן דמיט
לה דרב נחמן ארישא
כ"ש אסיפא. אבל מאן